

«Ιφιγένεια η εν Αυλίδι» / Η Έλλη Ιγγλίζ στο τνxs για τη «θυσία», τη φρίκη των πολέμων και τη δυστοπία που χτίζουν οι εξουσίες

**Ηλέκτρα Ζαργάνη,
26 Ιουνίου 2026**

Με αφορμή τη συμμετοχή της στην παράσταση «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι» που ξεκινάει καλοκαιρινή περιοδεία τις επόμενες ημέρες, η ηθοποιός Έλλη Ιγγλίζ μιλάει στο Τνxs για την έννοια της «θυσίας» στο έργο του Ευριπίδη, για τη φρίκη των πολέμων και τη δυστοπία που χτίζουν οι εξουσίες, αλλά και για τη δημιουργικότητα ως στάση που δύναται να μετατρέψει τη ζωή σε τέχνη. Είναι η Ιφιγένεια το εξιλαστήριο θύμα της εξουσίας; Ποιος υπαγόρευσε τη θυσία της και με ποιο τίμημα;

Η Έλλη Ιγγλίζ, αποτελεί πολύτιμο κομμάτι του θεάτρου Άττις και της ομάδας «Σημείο Μηδέν» με σκηνοθέτη τον Σάββα Στρούμπο από το 2015. Έχει αποφοιτήσει από το Τμήμα Μουσικών του ΕΚΠΑ, γράφει ποίηση, ενώ εργάζεται πάνω σε ένα θέατρο δύσκολο και απαιτητικό, όπου η αναπνοή, το σώμα και η φωνή λειτουργούν κάθε φορά καθολικά, ως μία ενότητα.

«Ιφιγένεια η εν Αυλίδι». Ποιες είναι οι σκέψεις σου για το έργο του Ευριπίδη και τον δικό σου ρόλο της Κλυταιμνήστρας;

Είναι ένα υλικό πολυδιάστατο και πολυεπίπεδο με ποιότητες που κινούνται από το τραγικό αδιέξοδο, έως την κριτική στάση και τον σαρκασμό. Ο Ευριπίδης ασκεί μέσα από το έργο του, έντονη κριτική στην πολιτική και κοινωνική κατάσταση της εποχής του. Το έργο γράφτηκε την περίοδο 408-406 π.Χ. λίγο πριν από το θάνατό του. Δηλαδή κατά τα τέλη του Πελοποννησιακού πολέμου. Την ίδια περίοδο έχουμε την ανάπτυξη της Σοφιστικής, παράλληλα όμως κυριαρχούσαν δημαγωγοί στην Εκκλησία του Δήμου. Αυτό το στοιχείο ο Ευριπίδης φαίνεται να το εντάσσει ως κριτική αυτής της κατάστασης: αντιφατικός λόγος, επιχειρήματα που

εκπίπτουν, γνώμες που αλλάζουν διαρκώς. Και ως προς τα γεγονότα της τραγωδίας, το πρόσχημα της εκστρατείας των Ελλήνων στην Τροία ήταν η αρπαγή της Ελένης από τον Πάρι, ήταν όμως αυτό; Τα καράβια μένουν ακίνητα στην Αυλίδα, δίνεται χρησμός από τον Κάλχα ότι θα κινήσουν μόνο αν θυσιαστεί η κόρη του Αγαμέμνονα, η Ιφιγένεια. Να θυσιαστεί όμως γιατί; Στην πραγματικότητα για έναν κατακτητικό – καταστροφικό πόλεμο.

Η Κλυταιμνήστρα, γυναίκα του Αγαμέμνονα και μητέρα της Ιφιγένειας, στην εκδοχή του Ευριπίδη, ξετυλίγει όλη την παλέτα των αιτιών που την οδήγησαν αργότερα στην πλεκτάνη και τη δολοφονία -από την ίδια και τον Αίγισθο – του Αγαμέμνονα, με την επιστροφή του από την Τροία, όπως βλέπουμε να συμβαίνει στην «Ορέστεια» του Αισχύλου. Τελικά αποκαλύπτεται από τον Ευριπίδη ότι η ίδια η Κλυταιμνήστρα έχει υποστεί πολλά δεινά από τον Αγαμέμνονα. Εκτός από την επικείμενη θυσία της Ιφιγένειας, μας ιστορεί η ίδια ότι ο Αγαμέμνονας την πήρε με τη βία γυναίκα του, αφού σκότωσε ο ίδιος τον πρώτο της σύζυγο και το παιδί της. Βλέπουμε δηλαδή τους λόγους που την οδήγησαν στην εκδίκηση, χωρίς να ξεχνάμε βέβαια τη βαθιά επιθυμία της για εξουσία και δύναμη.

Το έργο γράφτηκε σε μια μεταβατική εποχή, στο τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου. Υπάρχουν συσχετισμοί με μία περίοδο όπως η σημερινή, ζώντας στην άβυσσο ενός καταστροφικού πολέμου στη Μέση Ανατολή;

Φυσικά και υπάρχουν συσχετισμοί, το έργο γράφτηκε σε μια περίοδο παρακμής της αθηναϊκής δημοκρατίας, όπου οι δημαγωγοί είχαν πάρει τα ηνία. Ο Ευριπίδης μέσα από αυτή την τραγωδία, εκθέτει όλη την αλαζονεία, τον παραλογισμό, τον εγωισμό, τη ρηχότητα, τη δίψα για κυριαρχία, την αδηφαγία, των ανθρώπων που βρίσκονται σε θέση εξουσίας. Κάτι που βλέπουμε πολύ καθαρά να συμβαίνει και σήμερα. Η Ιφιγένεια θυσιάστηκε για έναν καταστροφικό πόλεμο, και σήμερα δολοφονούνται αποτρόπαια ανθρώπινες ζωές, ολόκληροι πληθυσμοί στο βωμό του κέρδους και της εκμετάλλευσης. Ο Αγαμέμνονας δεν διστάζει να θυσιάσει την ίδια του την κόρη για να εξυπηρετήσει τα στρατηγικά – εξουσιαστικά του συμφέροντα με την καταστροφή της Τροίας. Όπως και τότε έτσι και τώρα βλέπουμε ανθρώπους που για το κέρδος και την εξουσία είναι έτοιμοι να θυσιάσουν τα πάντα.

Τι σκέφτεσαι για τις έννοιες του πολέμου και της «θυσίας» διαβάζοντας το έργο του Ευριπίδη; Ποιος θυσιάζεται τελικά σε έναν πόλεμο και γιατί;

Διαβάζοντας το έργο του Ευριπίδη, η κυρίαρχη τάξη φαντάζει αιμοδιψής και αδίστακτη. Η εκστρατεία στην Τροία είναι ένας κατακτητικός πόλεμος. Για να γίνει αυτό θυσιάζεται ουσιαστικά ένα παιδί, μια αθώα ύπαρξη. Οι αντιστοιχίες με το σήμερα είναι άμεσες και ορατές. Σε έναν πόλεμο αυτός που σκοτώνεται δεν είναι η κυρίαρχη τάξη, αλλά αθώα παιδιά και άμαχος πληθυσμός. Και πεθαίνει για να εξυπηρετηθούν τα συμφέροντα μιας μειοψηφίας που βρίσκεται στην εξουσία.

Οι άνθρωποι είναι οι βασικοί υπεύθυνοι των πράξεων τους; Τί περιμένουν από τους «θεούς»;

Φυσικά και οι άνθρωποι είναι οι βασικοί υπεύθυνοι των πράξεών τους, και θα εστιάσω σε αυτό. Ο Ευριπίδης μας το δείχνει αυτό καθαρά. Ο Αγαμέμνωνας είχε την επιλογή να φύγει με το στράτευμά του απ' την Αυλίδα, εκείνος όμως το αρνήθηκε, με τις επακόλουθες συνέπειες. Νομίζω η φράση του χορικού στην Αντιγόνη είναι η συμπύκνωση αυτού του νοήματος: «Πολλά τα δεινά, τίποτα πιο δεινό απ' τον άνθρωπο», κι εδώ η έννοια του «δεινού» είναι διττή και με την αρνητική έννοια του καταστροφικού, και με την θετική έννοια, του ικανού. Ο άνθρωπος έχει την επιλογή, και τη στιγμή που είναι υπεύθυνος για τις πράξεις του, οφείλει να γνωρίζει και τις συνέπειες των πράξεων του.

Πόσο συνδεδεμένη παραμένει η εποχή μας με το αρχαίο δράμα;

Η τραγωδία μελετά τον άνθρωπο στο πυρήνα του. Μελετά κατηγορίες της ανθρώπινης κατάστασης όπως την απώλεια, το πάθος, το πένθος, τη συνειδησιακή τύφλωση, την τρέλα, το τραγικό αδιέξοδο, αλλά και την λύτρωση.

Η τραγωδία μας διδάσκει τη νομοτελειακή σειρά Ύβρις – Άτις – Νέμεσις – Τίσις, δηλαδή μας δείχνει καθαρά τις συνέπειες που προκαλούν οι άμετρες πράξεις των ανθρώπων. Βλέπουμε να μας αφορά άμεσα στο σήμερα, η τραγωδία εκτείνεται πέρα από τις συγκεκριμένες πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που τη γέννησαν, το τραγικό υλικό είναι διαχρονικό.

Μετά την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή και τους «Πέρσες» του Αισχύλου, η Ομάδα Σημείο Μηδέν συνεχίζει την έρευνα σε θεμελιώδη κείμενα

του αρχαίου δράματος. Τί έχεις/έχετε αποκομίσει από αυτή την διαδρομή;

Είναι μια πολύ γόνιμη διαδρομή, το υλικό της τραγωδίας είναι ανεξάντλητο και επιστρέφει πάντα σε θεμελιώδη ερωτήματα πάνω στην φύση της ανθρώπινης κατάστασης, με την τραγικότητα και την αντίφασή της. Με τα χρόνια η μελέτη βαθαίνει και ανοίγει νέους δρόμους και δυνατότητες. Η έρευνα πάνω στις τρεις αυτές τραγωδίες αποκάλυψε πολλά.

Ο Αισχύλος στους «Πέρσες» μιλάει από την πλευρά των ηττημένων και ασκεί κριτική στα επικίνδυνα και αλαζονικά στοιχεία των Αθηναίων. Στην «Αντιγόνη» του Σοφοκλή μας απασχόλησε πολύ η έννοια και η αξία της συλλογικότητας, ο Χορός σε αυτή την τραγωδία, θα λέγαμε ότι πάλλεται, πάσχει, αγωνιά, φιλοσοφεί, επεμβαίνει καίρια στην πλοκή, σε αντιδιαστολή με την συλλογικότητα στην «Ιφιγένεια εν Αυλίδι» του Ευριπίδη που φαίνεται να είναι κατακερματισμένη, κάτι που αντικατοπτρίζει απόλυτα την αγωνία και την κατάσταση της εποχής του.

Όπως αναφέρει ο Παντελής Μπουκάλας από τον οποίο έγινε και η εξαιρετική μετάφραση του έργου της «Ιφιγένειας εν Αυλίδι», για πώς ο Ευριπίδης εννοεί το τραγικό: «ψυχικός παραδαρμός, αλλεπάλληλες μεταστροφές αισθημάτων και γνώμης, ανειρήνευτη σύρραξη ανάμεσα στην ελευθερία και την ευθύνη, την απαιδευσία και την αιδώ. Οι άνθρωποι είναι οι αντιφάσεις και ο εσωτερικός εμφύλιος τους».

Σε αυτή την πλούσια διαδρομή, αποκαλύπτονται καινούργια υλικά και αποκομίζουμε γνώσεις και εμπειρία. Η έρευνα δεν τελειώνει, έτσι το ταξίδι γίνεται ο προορισμός.

Πόσο σε έχει καθορίσει θεατρικά η πολυετής σου διαδρομή στην Ομάδα Σημείο Μηδέν με τον Σάββα Στρούμπο;

Είναι μια έντονα καθοριστική διαδρομή για μένα καθώς συνεργάζομαι με την Ομάδα Σημείο Μηδέν και τον Σάββα Στρούμπο από το 2015. Μελετώντας, κάνοντας έρευνα και μέσα από τις παραστάσεις σε σπουδαία έργα του Αισχύλου, Σοφοκλή, Ευριπίδη, Μπέκετ, Κάφκα, Ζαμιάτιν, Χάινερ Μύλλερ, Ζ. Ζενέ, όλη αυτή η παιδεία και εμπειρία είναι πραγματικά πολύτιμη. Επίσης αυτή η διαδρομή λειτούργησε και καταλυτικά στη διαμόρφωση του τρόπου αντίληψής μου πάνω στο θέατρο και την τέχνη γενικότερα, ως προς το εξής: η προετοιμασία και η έρευνα που γίνεται για κάθε παράσταση είναι πολύμηνη. Ένας από τους στόχους

είναι ο ηθοποιός να γίνει δημιουργός, δηλαδή το υλικό του ρόλου να εκφραστεί εκ των έσω, μέσα από τη μοναδικότητα του/της ηθοποιού, με αυτόν τον τρόπο το ταξίδι αυτό δεν τελειώνει, είναι έντονα εσωτερικό και κάθε φορά μας εκπλήσσει.

Με ποιόν τρόπο το σώμα, η αναπνοή, η φωνή, γίνονται πεδία έρευνας και θεατρικής πράξης; Αυτή η θεατρική προσέγγιση φαίνεται εξαιρετικά απαιτητική και δύσκολη στα μάτια του θεατή.

Όπως είναι γνωστό, ο Σάββας Στρούμπος είναι στενός συνεργάτης του Θεόδωρου Τερζόπουλου για πάνω από είκοσι χρόνια. Ως ομάδα το σημείο εκκίνησης μας είναι η μέθοδος του Θ. Τερζόπουλου. Μέσα από μια σειρά ασκήσεων, η αναπνοή, το σώμα, η φωνή λειτουργούν καθολικά, δηλαδή ως μια ενότητα, όπως είναι στην πραγματικότητα: η κίνηση, η φωνή, ο λόγος είναι αποτέλεσμα της αναπνοής. Όλα είναι αλληλένδετα. Έπειτα κατά τη διάρκεια της πρόβας, μέσα από τη διαδικασία της έρευνας και του αυτοσχεδιασμού πάνω στο υλικό του ρόλου ατομικά και συλλογικά, το σώμα είναι ιδωμένο διαφορετικά, πέρα και έξω από τους κοινωνικούς του περιορισμούς. Με αυτό τον τρόπο απελευθερώνονται με φυσικό τρόπο καινούργιες δυνατότητες και εκφραστικά μέσα, ήχοι, ρυθμοί και διαδρομές του ρόλου, το σώμα αποκαλύπτει τη δική του μνήμη, δομή και συγκίνηση.

Πιστεύεις ότι το προσωπικό και το συλλογικό, η εκπαίδευση και η δημιουργία, μπορούν να συνυπάρχουν στο θέατρο και να αλληλεπιδρούν;

Φυσικά, είναι μάλιστα και ζητούμενο. Το θέατρο είναι μια κατ' εξοχήν συλλογική εργασία. Το κάθε μέλος μιας ομάδας -δηλαδή το προσωπικό- έχει μια μοναδική προσωπικότητα που καταθέτει μέσα από τη δημιουργική διαδικασία στην ομάδα -δηλαδή στο συλλογικό- οπότε η ομάδα σμιλεύεται από τα μέλη της και το αντίστροφο, το άτομο σμιλεύεται μέσα στην ομάδα.

Η εκπαίδευση και η δημιουργία είναι συστατικά στοιχεία της εξέλιξης. Η διαδικασία της μάθησης δεν σταματά, και δημιουργούμε επειδή εκπαιδευόμαστε. Τέλος, η εκπαίδευση και η δημιουργία είναι φορείς εξέλιξης του ατομικού και του συλλογικού όχι μόνο στο θέατρο αλλά και στην ίδια τη ζωή.

Έχεις αποφοιτήσει και από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. ενώ έχεις γράψει και ποίηση. Πώς «χωράνε» στη δραστηριότητά σου όλα αυτά τα καλλιτεχνικά πεδία;

Αισθάνομαι ότι μια πρωταρχική επιθυμία του ανθρώπου, είναι η επιθυμία της έκφρασης. Σε κάθε άνθρωπο υπάρχει η ιστορία, η μνήμη του και αυτά λειτουργούν σαν πρίσμα μετασχηματισμού, όταν αυτά μπορούν να διοχετευτούν και να εκφραστούν καλλιτεχνικά. Με αυτή την έννοια, νιώθω ότι το υλικό της τέχνης, ως επιθυμία για έκφραση είναι ενιαίο. Αυτό που διαφοροποιείται και αλλάζει είναι το μέσο, δηλαδή ο τρόπος που εκφράζεται, άλλοτε μέσα από τις λέξεις, μέσα από το χρώμα, την κίνηση, τη μουσική, το λόγο...

Εμβαθύνοντας περισσότερο, αυτά τα πεδία μεταξύ τους αλληλεπιδρούν και συνδιαλέγονται. Για παράδειγμα μια λέξη είναι ένας ήχος, μια μελωδία έχει κίνηση, η κίνηση έχει ρυθμό. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα για μένα αυτής της διαδρομής είναι οι εικαστικές και μουσικές αποτυπώσεις της ποιητικής μου συλλογής της Θρυαλλίδας, ορισμένα ποιήματα απέκτησαν χρώμα και χώρο έγιναν εικαστικά και βρίσκονται ένθετα στη συλλογή, απέκτησαν ήχο έγιναν μουσική και υπάρχουν και ως ακουστικό βιβλίο. Οπότε όλα αυτά τα καλλιτεχνικά πεδία δεν είναι ξεχωριστά, αλλά κατοικούν μαζί.

Εκτός από την τέχνη ποια άλλα πεδία σε γεμίζουν;

Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, θα λέγαμε ότι η τέχνη δεν είναι κάτι ξέχωρο από την καθημερινότητα. Είναι ένας τρόπος θέασης της ζωής. Αρχικά, η τέχνη έχει άμεση σχέση με την αίσθηση, πόσο επιτρέπουμε στον εαυτό μας να αισθανθεί; Πόσο ευαίσθητοι είμαστε στην κάθε δραστηριότητά μας; Και η ευαισθησία σχετίζεται άμεσα με τη ζωή.

Επίσης, η τέχνη μας δείχνει πώς μπορούμε να φωτίσουμε διαφορετικές πτυχές ή διαστάσεις ενός γεγονότος ή μιας κατάστασης. Με αυτό τον τρόπο μας διδάσκει πώς μπορούμε να δούμε κάτι γνώριμο με έναν διαφορετικό και πρωτότυπο τρόπο. Τέλος, εγγενές στοιχείο της τέχνης είναι η δημιουργικότητα, που είναι και ζητούμενο στην καθημερινότητα. Έτσι η ζωή μπορεί να γίνει τέχνη.